

Aleš Debeljak *Pesmi*

Sloneč na blazini

Zgodnje jutro v avgustu, ki sodi k meni
kakor murvin plod, ki živi za sviloprejko
in prinese novo naročilo, brez naglice, brez
nezaupanja. Spoznal sem te, nič ne skrbi.
Jod in zlato med griči nedeljskega dopoldneva,
sumljivo podobnega obrisom tvojega telesa.
Topel dež po njem prši, ki napaja vsako
ped radodarne kože, se mi zdi, in rad prevzame
odgovornost za bogato letino, kjer poželenje
vedno znova zastavlja vsem, ki notri so,
vprašanje eno. Nič ne skrbi, spoznal sem
te. Odgovor zato res nima smisla, kakor ga
nima ganotje, ki me preplavi brez odpora,
ko te gledam spečo, kako ti pod vekami
utripajo dežele in mesta, kjer me poimensko
kličejo na glavni trg, ki napolnim ga, kot
me napolni tvoj prvi stok: zadošča mi, da vem
vsaj to, kako blažen tek brez cilja traja.

Hvalnica najljubšemu mestu

Tla so prepojena s tedni visoke vode,
plenilci svetišč po lagunah bežijo, oči
povsod sledijo, nekje blizu, čisto blizu
se siničje prsi udirajo pod pritiskom
palca: še malo in kamen, ob katerega se
vitka črna ladja tu in tam nasloni, bo zlil se
s kapljami krvi, nerabne kakor pesem, ki
dva jo le še komaj slišita. Mogoče, no, le
melodijo brez besed. Z zakramenti vojne
je mesto krstilo več deset rodov, a jaz
vsceno vztrajam: kakor da bi imel izbiro.
Harlekin iz palače Grassi, ki Picassu je
dal toliko navdiha, zame ima smisel le
takrat, ko vidim te blede modro pulzirati,
razkošno in z neizogibnim nasiljem,
s kakršnim lepota prihaja v izbrane domove,
nerazdeljiva, neuničljiva, kakor hudourni oblak,
pod katerim vadam šibki spomin, čistim prekate
in širim kanale, da bi lahko se sok, ki izvira izpod
tebe, razlil po stopnicah navzdol, do dnevne
sobe in skozi dvorišča, s košaro iz ločja, ki jo
komaj še vidim, kako zanesljivo jo odmev vodi
čez vrtince in plitvine, da postavlja smrt na laž.

Hoja za gospodarico

Mimo greš, vitka kot sezona sonca na severnem tečaju,
in moškim in ženskam zastane beseda, ganljive solze
sledijo strugam zgodovine na licih, še palma na skrivaj
zaniha v ritmu tvoje hoje, nepremično ni več niti dno
oceana. In tu strmim, bosonogi deček, ki jasno nebo
si ga je vzelo za spomin na pradedni čas, ko črte na
obzorju ni bilo niti za vzorec, in tako svobodnih
živali, kakor si ti, ki mimo greš, ni videlo niti
najbolj pozorno oko. Mimo greš, mesto se ponovno
zapira za tvojimi koraki, in vse gor do pločnikov
naplavilo je zrele češnje, ki pobiram jih skupaj z
množico, ki gre za tabo, in občudujem te, skupinsko,
ker samo zame je premočna tale luč. Kako hvaležno
se upogiba mi koleno, ko nič ne terjaš in nič ne daješ,
le slutnji daš pravico, da pričakuje te kot edino gostjo
na slavlju, in občutek nejasni nam dovoliš, da spreminjamo
podobe tvojega telesa, a zakon isti nam povsod nalaga,
da vsaj današnji dan poimenujemo s tvojim blagoslovom.

Poljub

Kako iz valov se dviga v zalivu in utripa
kot strašna sila morja, ki bolj oprošča, kot
kaznuje, obsojeno na rojevanja brez sadu,
kako me zbuja in vase jemlje, s tankimi
dlanmi in migotanjem puha, krhkega
kot sveža slutnja vse bolj gor, do
višine trepalnic in senc obrvi, čez
usta, razlita blaženo prek obraza,
čez ušesa, v katerih se krik galebov
lovi, slavospev trenutku, ki traja, traja,
da v njem še bolj zanesljivo ne bi se
ločilo nič, kar skupaj sodi, kot ladja,
ki skrbi jo le, kako prispela bo v luko,
in sidro vrže in pristane, da prerokba
se izpolni in mornar, v solni steber
sprijet, za vselej ostane sklonjen
nad trebuh, kjer mešički kapljic se
svatovsko bleščijo še leta po tem,
ko vendar umakne se potop.

Pismo domov

Po tolažbi hrepenim, brez prave mere,
po pozabljenih votlinah, kamor Bach
ne seže, po zvonu, ki zadonel bo sredi
monarhije, ki ni je na nobenem globusu,
po vročični zbranosti lovcev, ki prizadevno
puške gladijo, po okusu solze hrepenim,
po vrenju mozga v kosteh in po čudežu,
ki odpira se kakor usta v nemem kriku.
Samo jaz prisluhnem in se hitro uglasim
z utripanjem miline v ledjih sprožim se,
kot me ni učil nihče, brez prave mere,
sam na sledi, ki bratovščina je ne pozna,
sledim linijo vratu in glave, vržene vznak,
bolj nujnemu ukazu se podredim,
ki na vse mišice pritisne in od mene
terja, naj se kot tisoč sladkih šiber
razcvetim in zapojem končno že iz mesta,
ki Rim, Medina in Jeruzalem je hkrati in
tako me poteši, kot to zna le ena domovina.

Očividec v vrtu

Če res je, da zaman se kličejo ljudje iz samote
v samoto, bi rad tukaj, pred tisočnimi pogledi
starih duš, ki topo kakor kipi trajajo,
zazrl se še poslednjič v rožo, mogoče
občutljivi mak, žafran ali tulipan ponosni,
ali pa kakšen tak, ki le tri ure traja v razcvetu:
vseeno. Rad bi le potrdil, da svet ne bo popoln,
če manjkala ti bo moja bližina. Zato bi rad
v roke te enostavno vzel, stisnil te za steblo,
potežkal te in zmečkal v pesteh in takoj
omahnil sam in sok postal, ki teče tja,
kjer pred leti mesta mu ni bilo, rad bi v zraku,
ki blažen vonj prestreže, do mile volje
nadihal se še jaz, rad mezel bi med lasmi
in skozi korenine in po čvrsti cevi vse
do cvetnih latic potoval, rad prisegel bi
na vrhu kot prosojna kaplja jutra,
izpovedal bi rad rotečo vero v vertikalno,
vrtoglavo bi rad narastel, brez primere,
in plaz krvi, ki začutim ga v vršičkih,
sleherno oblast mi vzame in odvezo da,
ko izbrizgam se v spomin, ki tvojemu
imenu vselej stopa z radostjo v bran.

Angeli, bližnji sorodniki

Kako ni navdušenja in ne grenkobe
na licih moških in na licih žensk,
kako obnavlja se jim žar okrog glav,
ki v počasni predaji ga dopuščamo,
njihova usoda v temenu nas skeli,
in kako v najboljših oblačilih
letijo nad solinami, kako iz vreč za
moko pršijo, iz zamolklo rdečega neba,
in študent senc jim z muko sam sledi,
tja čez sipine in prazna stanovanja in
skoz starodaven ritual, da kasneje bo
znan namesto zblaznelih prič molčati
o tem, kako neznatna so njihova telesa,
kako lebdijo v okviru lanenega platna,
žalostna in lepa, v zrnih peska, ki polzi
skoz stekleno uro, kako s perutmi
plaščev šumijo nad nami, ko nam
škrtno nedolžno pod stopali, na vedno
enaki poti domov, ne da bi čutili, kako
ni navdušenja in ne grenkobe na naših
licih, ki skrčiti nikoli več ne morejo se
v enostavno hlipanje, v nauk svežih solz.

Praznik druge celine

Vročina se dviguje, že ob prvem svitu,
ki le zate rdi, smehljaš se, kakor da
ti je vse jasno že od takrat, ko si pustila
za seboj hrepenenje palač in arkad
domačega mesta, ko si se dvignila
in šla, v radodarnem decembru,
v hišo tvojega človeka, kjer svetlobne
lise na opekah tkejo predrzne načrte
ljubezni in neskončno slavo ploda.
Vročina se dviguje, oddaljeno doni
iz zvonika, ne, to ni Unitarska cerkev,
kjer si pri petih letih, obuta v drobne
plesne copate, prvič videla otroka, ki leži,
črn kot čudoviti sad iz globin planeta,
v otepu slame pod jutranjim sijem repatice,
vročina se dviguje, zbor poje mogočno
hvalnico v nerazumljivem jeziku,
zvoki nezadržno polnijo prostor, ki
raste in se dviguje kot tokovi medenice,
ki izurila se je v vajah z manjšimi
preroki, s flamskimi slikarji in vojaki,
da iz davnih dni jih prikliče en sam
sunek tvojih bokov, ta trenutek, ki si
ga v vročini poželenja razdeliš z menoj.